

BOSHLANG'ICH SINIF DARSLARIDA INNOVATSION METODLARDAN FOYDALANISHNING SAMARALI JIHATLARI

*Qashqadaryo viloyati Yakkabog' tumani
13- 101-umumiy o'rta ta'lim maktabining
boshlang'ich sinf o'qituvchisi
Bozorova Kumush Abdinazarovna
Bozorova Farida Abdinazarovna*

Annotatsiya: Maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarini o'qitishda zamonaviy innovatsion metodlardan foydalanish va ularning turlari to'g'risida ma'lumotlar keltirilgan. Shuningdek, ularning bugungi kundagi ahamiyati haqida so'z borgan.

Kalit so'zlar: ta'lim, innovatsiya, o'qitish, zamonaviy, metod.

Abstract: The article provides information on the use of modern innovative methods and their types in teaching primary school students. They also talked about their importance today

Keywords: education, innovation, teaching, modern, method.

Bugungi kunda pedagogik nazariyadan tashqari zamonaviy pedagogik amaliyot jarayonlarida innovatsion metodlardan foydalanish zamon talabi darajasiga globallashti. Ta'lim jarayonida yangidan yangi metodarni qo'llash hozirgi kundagi o'quvchilarni boshlang'ich ta'limning obyektlaridan biriga aylandi. Innovatsion faoliyat davlat siyosati darajasiga ko'tarilib, hukumatimizning 2020-yil 7-aprelda qabul qilingan "Innovatsion faoliyat to'g'risida" O'zbekiston Respublikasining qonuni, "2022-2026 yillarda O'zbekiston Respublikasining innovatsion rivojlanish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Prezident Farmoni qabul qilindi. Shuningdek O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni va "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi"ga asosan zamonaviy ta'limning ilg'or metodlaridan foydalanish boshlang'ich sinflarda ta'lim oluvchi o'quvchilarning ilmiy ko'nikmalarini oshirishda asosiy me'zon sifatida qabul qilingan. Innovatsion metodlar o'qish motivatsiyasini shakllantirishga katta yordam beradigan texnologiyadir. Quyida boshlang'ich sinflarda qo'llanadigan innovatsion usullar keltirilgan: 1. «Rasmi rebus» usuli. Mazkur metod asosan darsning "Mustahkamlash" qismida qo'lansa maqsadga muvofiq bo'ladi. Bu metod yordamida o'quvchilar shoir ijodiga doir asarlari rasmlarga qarab aniqlashi kerak bo'ladi. Masalan, rebusda baliqcha, hovuz, tilla tanga rasmlari aks etgan bo'lsa, demak bu yerda shoirning «Tilla baliqcha» she'ri tasvirlangan bo'ladi. Bu bolalarda aqliy qobiliyatlarni rivojlantirishda qo'l kelishi mumkin. 2. «Tezkor savol-javob» metodi. Ushbu metodni biz darsning "O'tilgan mavzuni takrorlash va uyga vazifa so'rash" qismida qo'llashni lozim ko'rdik. O'quvchilarga o'tgan mavzun yuzasidan

savollar beriladi. O‘quvchilar esa savollarga tezkorlik bilan javob berishlari kerak bo‘ladi. 3. «Qiziqarli krossvord» metodi. Ushbu metod orqali o‘quvchilar darsning "Yangi mavzu bayoni" qismida olgan bilimlarini mustahkamlashda qo‘l kelishi mumkin. Ya’ni, bunda sinfdagi o‘quvchilar guruhlariga bo‘lingan holda ishlasalar samaraliroq bo‘ladi. 4. "Loyiha" metodi. Mana shu metod biz darsning «Yakuniy qismi»da qo‘llansa yaxshi bo‘lardi. Chunki, darslikdagi o‘tilgan o‘qish uchun berilgan ma’lumotlar nisbatan kam hajmda hamda dars vaqtining chegaralanganligi bois, o‘quvchilar keng va to‘liq ma’lumotlar olishi qiyin bo‘lishi mumkin. Ana shunday vaziyatlarda ushbu usul yaxshi samara berishi mumkin. "Loyiha" metodi o‘quvchilarni mustaqil o‘rganishga va izlanishga turtki bera oladigan metoddir. Natijalar: Pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan darslar tashkiliy metodlari o‘tkazish usullariga ko‘ra o‘quvchi ehtiyojiga mos tushishi kerak. Chunki bunday darslar bola ruhiyatiga yaqinroq bo‘ladi. O‘quvchilarning o‘quv materiallarini o‘zlashtirishga bo‘lgan intilish, xohish va istaklarini uyg‘otish asosida maqsadga erishish motivatsiya bo‘lib, bu o‘qituvchi va o‘quvchilarning o‘zaro ichki yaqinlashuvidir. Boshlang‘ich sinflarda ta’lim jarayonida o‘quvchilarning o‘qish motivatsiyasini takomillashtirish, muhim ahamiyatga kasb etadi. Bundan tashqari boshlang‘ich sinflarda "Sinkveyn", "Muzyorar", "Keys stady", "Insert", "Venn diagrammasi", "BBB", "Reklama metodi" kabi metodlar ham o‘quv jarayonini tashkil qilishda foydalanilmoqda. Metodlarning ahamiyati shundaki, bu bir nechta bosqichni qamrab olganligi hamda o‘quvchilarda mustaqil tadqiqotchilik qobiliyatlarini takomillashtirishga qo‘l keladi. Yuqoridagi, o‘zida innovatsion pedagogik ruhni singdirgan bunday dars usullari o‘quvchilarning nutqiy kompetensiyasini oshiribgina qolmasdan, ulardan mustaqil tadqiqotchilik hamda intiluvchanlik xislatlarining chuqur tomir otishida yordam berishiga ishonchimiz komil. Lekin, mazkur metodlarni qanday vaziyatda yoki qaysi sharoitda qo‘llash, ularni o‘quvchilarga qay tarzda tushuntirib yetkaza olishi o‘qituvchining pedagogik mahoratiga bog‘liqligini unutmashimiz zarur. Muhokama: Maktablarda zamonaviy ta’lim asosida o‘tiladigan bunday dars metodlari o‘quvchilarni har taraflama o‘z qobiliyatlarini namoyon qilishda, yangi davr kishisini tarbiyalashda, kamolga keltirishda yordam berishi shubhasiz. Innovatsion texnologiyalardan dars jarayonida o‘ziga xosligi shundaki, ular o‘qituvchi va o‘quvchilarning birgalikdagi faoliyati orqali amalga oshiriladi. O‘qitish jarayoni o‘qituvchi hamda o‘quvchilar faoliyatini o‘z ichiga oladi. O‘qituvchining faoliyati o‘quv materialini bayon qilish, o‘quvchilarning fanga bo‘lgan qiziqishini orttirish, fikrini teranlashtirish va e’tiqodini shakllantirish, o‘quvchilarning mustaqil mashg‘ulotlariga rahbarlik qilish, ularning bilim, ko‘nikma va malakalarini tekshirish hamda baholashdan iborat. O‘z ishiga ixlos bilan qaragan o‘qituvchida chinakam ehtiros bo‘ladi. Xulosa: Xulosa o‘rnida shuni aytish joizki, dars davomida o‘quvchilarning ta’lim faoliyati innovatsion metodlar yordamida amalga oshirilsa, uning axborotni qabul qilishi samarali, oson kechadi va

ta'lim samaradorligi yanada oshirishga yordam beradi. Bolaning aqli endi shakllanib kelayotgan boshlang'ich sinflarda pedagogning mahorati, uning o'qituvchilik texnologiyalarni ta'lim jarayoniga mohirona talqin qila olishi, ta'limning yangi-yangi usullarini izlashi, pedagogik tajribalardan ijodiy foydalana olishi juda muhim hisoblanadi. Shuning uchun ham o'quv jarayoniga pedagogik yangiliklarni kiritish, ta'limda pedagogik texnologiyalarni qo'llash, turli innovatsion metodlardan foydalanish, ta'lim samaradorligini oshirish uchun tinimsiz izlanish bugungi kunning ehtiyojiga aylandi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. R.Mavlonova, N.X.Raxmonqulova. Boshlang'ich ta'limda innovatsiya. Metodik qo'llanma, TDPU, 2007.
2. A.Abduqodirov, R.Ishmuhammedov, "Ta'limda innovatsiya" T; Istedod- 2010.
3. R.Mavlonova, N.X.Raxmonqulova. Boshlang'ich ta'limning integrastiyalashgan pedagogika. TDPU, 2007.
4. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi 2017, T; Ma'naviyat.
5. O'.Q.Tolipov, M.Usmonboeva. Pedagogik texnologiyalarning tanqidiy asoslari. – T.: Fan, 2006.
6. Avliyoqulov N.X. Zamonaviy o'qitish texnologiyalari. – T., 2001.